

AS Nationen

Schweigaards gate 34 E

PB 9390 Grønland

0135 OSLO

Til

Kulturdepartementet

Postboks 8030 Dep

0030 OSLO

Høringsuttalelse

NOU 2010:14: Lett å komme til orde, vanskelig å bli hørt – en moderne mediestøtte

Kort om Nationen

Nationen er en uavhengig dagsavis som ifølge formålsparagrafen skal "ivareta bygdefolkets og distriktenes økonomiske, sosiale og kulturelle interesser". Nationen har dekning i over 400 av landets kommuner, og er en såkalt "riksspredt meningsbærende avis". Avisen kommer ut på papir, nett og mobil og vil om kort tid også lansere en lesebrettversjon. AS Nationen eies av Tun Media, som igjen eies av de største aktørene innenfor landbrukssamvirket.

Overordnede mål for mediepolitikken

Nationen mener at **ytringsfrihet, mangfold og kvalitet** fortsatt bør være overordnede mål for norsk mediepolitikk. Vi støtter også Mediestøtteutvalgets vurdering av statens infrastrukturansvar og markedssvikt som hovedargumenter for en aktiv statlig mediepolitikk.

Endringer i mediestøtteordningene må sikre at ytringsfrihet, mangfold og kvalitet i norske medier opprettholdes. Ordningene må også sørge for at det fortsatt vil være mulig å skape og frembringe originalnyheter og samfunnsdebatt av høy kvalitet. Samtidig er det vesentlig at støtteordningene ikke hindrer nødvendig utvikling, omstilling og nyskaping i mediebransjen.

Støtte til Flermedialitetsalternativet

Mediestøtteutvalgets innstilling inneholder to hovedalternativer: **Flermedialitetsalternativet** og **Omfordelingsalternativet**. Nationen støtter Flermedialitetsalternativet. Vi mener dette alternativet best ivaretar målene om å sikre ytringsfrihet, mangfoldighet og kvalitet. Flermedialitetsalternativet hensyntar også behovet for nyskaping og utvikling, samtidig som det gir nødvendig stabilitet og forutsigbarhet for mediene.

Fortsatt nullmoms på papir og digital lavmoms

Flermedialitetsalternativet innebærer fortsatt nullmoms på papiraviser og lavsats (8 %) på digitale medier. **Omfordelingsalternativet** betyr lavsats (8 %) på alle medier med nyhets- og aktualitetsinnhold. Vi har forstått det slik at et tredje alternativ kan være å opprettholde dagens ordning med nullsats på papiraviser og full moms på digitale medier.

Blant disse tre alternativene er Nationens klare prioritering slik:

1. Fortsatt nullmoms på papiraviser og lavsats på digitale medier
2. Fortsatt nullmoms på papiraviser og full moms på digitale medier
3. Lavsats på alle medier med nyhets- og aktualitetsinnhold

Hele mediebransjen, og særlig papiravisene, står midt oppe i store strukturelle endringer og økonomiske utfordringer. Selv om papiravisene stadig taper lesere til digitale medier, viser undersøkelser at hovedprodusentene av originale nyheter fortsatt er de tradisjonelle papiravisene. Så langt har det dessuten vist seg vanskelig å finne lønnsomme forretningsmodeller for digitale medier. Selv om papiroplagene går nedover, tyder mye på at den største betalingsviljen vil være knyttet til papiravisene lenge ennå. Derfor mener vi det vil være svært risikabelt å fjerne nullmomsen på papiraviser nå. For aviser som Nationen – som i utgangspunktet har en vanskelig markedsposisjon og som sliter med lønnsomheten - vil innføring av moms gjøre den økonomiske situasjonen enda verre. Vi tror også at det vil det være vanskelig å velte en moms over på forbrukerne i form av økt pris.

Nationen mener at mva-fritaket som gjelder for papiraviser også må gjøres gjeldende for den identiske elektroniske utgaven av papiravisen.

Produksjonsstøtten

Dagens produksjonstilskudd er ment å skulle tilgodese økonomisk vanskeligstilte aviser og aviser med små opplag. En viktig målgruppe har vært de såkalte riksspredte meningsbærende avisene, som har fått en vesentlig del av det direkte tilskuddet. Dette er aviser som har et annerledes ideologisk ståsted og som er opptatt av å få fram andre type nyheter enn de fleste andre aviser, og som på den måten bidrar aktivt til mangfold og meningsbrytning i mediemarkedet og samfunnsdebatten. Samtidig har disse avisene et såpass lite og spredt marked både i forhold til lesere og annonsører at de er avhengig av produksjonsstøtte for å overleve økonomisk sett.

Ifølge Mediestøtteutvalgets innstilling konkluderer professor Helge Østbye med at det har vært vellykket å gi produksjonstilskudd til de riksspredte meningsbærende avisene. *“Vårt Land, Klassekampen, Dagsavisen, DagenMagazinet og Nationen bidrar til mangfold i norsk presse og har vært avhengig av statlig støtte for å overleve. Produksjonsstøtten har, ifølge Østbye, i så måte lyktes med å opprettholde nasjonalt mangfold i samfunnssyn.”* Ifølge utvalgsinnstillingen konkluderer Sigurd Høst med at *“... dersom det blir kutt eller bortfall i pressestøtten er det ingen tvil om at mange av dem (de riksspredte meningsbærende avisene) vil forsvinne.*

Nationen mener at en ny støtteordning må sikre at det fortsatt vil være mulig å utgi nisjepublikasjoner som har en vesentlig plass og betydning i det norske medielandskapet og i den offentlige debatten. Utfordringen for slike publikasjoner er at de som regel ikke har noe geografisk konsentrert annonsemarked, og dermed får problemer med å skaffe nok egeninntekter til å finansiere det tilbudet lesermarkedet etterspør. (For å illustrere problemstillingen kan vi nevne at for Nationen utgjør annonseinntektene bare vel 10 % av omsetningen). Markedet i seg selv klarer altså ikke å finansiere driften. Men nisjeavisene har ofte et annet innhold enn det man finner i andre medier, og dermed kommer også andre grupperinger, interesser og stemmer til orde i debatten. Totalt sett gir nisjeavisene viktige bidrag til å opprettholde det norske mediemangfoldet og en

differensiert samfunnsdebatt. En fornyet mediestøtteordning må derfor sikre nisjepublikasjonenes muligheter til å overleve.

Utvalget har samlet seg om å foreslå plattformnøytrale kriterier for tildeling av produksjonstilskuddet. Nationen støtter dette prinsippet, fordi mediestøtteordningen da vil ta innover seg de endringene som har skjedd og skjer i mediebruken og tilrettelegger for at støttemottakerne kan utvikle sine produkter i takt med tiden uten å tape tilskudd. At det er innhold og ikke plattformen innholdet som formidles på som tillegges betydning mener vi er helt riktig.

Nationen mener at det samlede produksjonstilskuddet bør økes med minst 10 % slik det ligger i Flermedialitetsalternativet. Vi mener også at tilskuddstildelingen må skje tidligere i året enn i dag slik at mottakende aviser får en større økonomisk forutsigbarhet.

Spesielt om Nationen

Når det gjelder kriterier for fordeling av produksjonsstøtte synes vi ikke at utvalgsinnstillingen godt nok dokumenterer at de foreslåtte kriteriene vil gi et forsvarlig økonomisk fundament for viktige publikasjoner som i dag er avhengig av produksjonsstøtte. Særlig kommer Nationen dårlig ut av fordelingen etter de nye kriteriene: I de fleste modeller i utvalgsinnstillingen taper Nationen flere millioner kroner sett i forhold til dagens tilskuddsnivå. Selv med en 15 % økning i det totale tilskuddet vil Nationen tape nesten to millioner kroner i forhold til dagens støttenivå. Dette synes urimelig, og årsaken til denne opplagte skjevheten er ikke forklart eller argumentert for i utvalgets innstilling. Det redegjøres heller ikke grundig for hva som er lagt inn i de ulike utregningsgrunnlagene som en ny fordeling har tatt utgangspunkt i, og dermed er det vanskelig for oss å kvalitetssikre utregninger, tall og konsekvenser for den enkelte publikasjon. Vi understreker derfor at fordelingskriterier, grunnlag for og konsekvenser av disse må utredes nærmere før en ny støtteordning besluttes.

Av andre kriterier som bør vurderes er for eksempel å gi distribusjonstilskudd til riksspredte meningsbærende aviser som har stor spredning og høye distribusjonskostnader (slik man gjør i dag og slik utvalget foreslår å videreføre for avisene i Finnmark).

Vi understreker at Nationen ikke vil kunne overleve med så store reduksjoner i produksjonsstøtten som de foreslåtte modeller ser ut til å innebære.

Etter mange år med store underskudd har Nationen de siste par årene gjennomført et vesentlig omstillingsarbeid, som har resultert i at avisen i 2010 fikk et positivt driftsresultat for første gang siden 2003. Etter kostnadsreduksjoner og nedbemanning er Nationens ressurser nå nede på et minimumsnivå i forhold til å kunne være en seriøs og dagsordenssettende nisjeavis. Samtidig utgjør distribusjonskostnadene nesten en tredel av avisens totale omsetning. Det er små marginer fra et lite overskudd til underskudd. Med kutt i pressestøtten på inntil 4 Mkr er det helt klart at Nationen ikke vil ha noen framtid. Ut fra Mediestøtteutvalgets innstilling kan vi ikke forstå at dette er en ønsket eller tilsiktet effekt av de endringer i tildelingskriterier som foreslås.

Nationens skal "ivareta bygdefolkets og distriktenes økonomiske, sosiale og kulturelle interesser". Distriktsnæringsliv, distriktspolitikk, landbruk, samferdsel og EU-spørsmål er avisens prioriterte temaområder. Nationen ivaretar dermed målgrupper og stoffområder som ingen annen riksavis dekker på en systematisk måte. At Nationens nyheter og stoffområder er interessante også utenfor Nationens egen leserkrets får vi daglig dokumentert: Nationen var i 2010 Norges åttende mest siterte papiravis og tiende mest siterte mediehus. Nationens kommentatorer blir også ofte invitert inn i debatter i andre medier fordi avisen har annerledes saker og annerledes synsvinkler og meninger. På denne måten bidrar Nationen aktivt til ytringsfrihet (ved at stemmer som ellers ikke hadde kommet til orde får slippe til) og mangfold (annet innhold, annen verdiforankring, andre meninger, annet

geografisk utgangspunkt – og eiermessig mangfold ved at Nationen eies av et mindre mediekonsern som har andre type eiere enn de store konsernene). Vi mener dette må være vektige argumenter for at en fremtidig støtteordning ikke innrettes slik at Nationen får så store kutt at det i realiteten vil måtte bety nedleggelse av avisen.

Det må være en forutsetning at ingen støtteberettigede aviser kommer dårligere ut som følge av en eventuell omlegging av produksjonstilskuddsordningen. Hvis ikke, kan konsekvensene bli store for de avisene som rammes.

Oslo, 11. april 2011

Mari Velsand

Sjefredaktør/daglig leder, AS Nationen

Michael Brøndbo

Leder, Nationens redaksjonsklubb